

COMMERCE-COLLEGIUM

Underdåniga Berättelse

om

Fabrikernes och Manufacturernes ställning år 1838.

Stormågtigste, Allernådigste Konung!

Jemlikt föreskriften i Eders Kongl. Majts för Dess och Rikets Commerce-Collegium utfärdade Nådiga Instruction, får Collegium, efter verkställd granskning af inkomne statistiska uppgifter rörande inhemska fabrikerne och manufacturerne, äfvensom angående handtverkerierne och andra handaslöjder för år 1838, härmedelst i underdånighet afgifva berättelse om förhållandet med berörde näringar under loppet af nyssnämnde år.

Af den i underdånighet bilagde Tabellan Litt. A, hvilken upptager fabriker-nes antal för hvarje hufvudsaklig arbetsgren, deras arbetare samt qvantiteten och värdet af tillverkningarne så väl för nästlidne år som år 1837, täcktes Eder Kongl. Majt i Näder inhemta, att antalet af fabriker och manufaktur-verkstäder i Riket vid 1838 års slut utgjorde 2,104 st. och att vid desamma sysselsattes 14,211 arbetare. Vid jämförelse med förhållandet i berörde afseenden under nästföregående år synes, att så väl fabriker och verkstäder som arbetspersonalen under sistlidne år ökats, de förre med 55 st. och den sednare med 263.

INLEDNING

TILL

Commerce-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med fabriker, manufakturer och handtverkerier i riket. – Stockholm : J. Hörberg, 1832-1858.

Täckningsår: 1830-1857.

Innehåller en årlig förteckning över patent (motsv.) åren 1830-1834. Patent benämndes Privilegia exclusiva fram till 1834 då den svenska patentlagen kom.

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. D, Fabriker och manufakturer.

Kommerskollegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1859-1912.

Täckningsår: 1858-1910.

Innehåller en årlig förteckning över patent åren 1858-1884. År 1885 inrättades det första svenska patentverket, Kongliga Patentbyrån, vilken övertog registrering av patent.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 6: Tab. 5. Fabrikernas tillverkningsvärde 1836-1895.

Kommerskollegii underdåniga berättelse om fabrikernas och manufakturernas ställning år 1838.

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån 2010.

Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

**Commerce-Collegii underdåniga Berättelse
om Fabrikernes och Manufacturernes ställning år 1838**

INNEHÅLL

Underdånig berättelse

	Sid.
Inledning.....	1.
1:o Klädes-fabrikerne.....	2.
Etoffs-Fabrikerne.....	3.
2:o. Bomulls- och Linne-väfnads-Fabrikerne.....	3.
3:o. Mechaniska Bomulls-Spinnerierne.....	5.
4:o. Segel- och Tältduks-fabrikerne.....	5.
5:o. Siden-fabrikerne.....	6.
6:o. Band-fabrikerne.....	6.
7:o. Cattuns-Tryckerierne.....	7.
8:o. Färgerier.....	7.
9:o. Socker-Raffinerings-verken.....	7.
10:o. Tobaks- och Snus-fabrikerne.....	8.
11:o. Läder-fabrikerne.....	8.
12:o. Saffians-fabrikerne.....	9.
13:o. Glasbruk.....	9.
14:o. Pappersbruken.....	10.
15:o. Oljeslagerierne.....	11.
16:o. Porcelaines-fabriker.....	11.
17:o. Såpsjuderierne.....	12.
18:o. Fabrikerne för förfärdigande af mechanisk redskap.....	12.
19:o. Porter-fabrikationen.....	13.
Övrig Tillverkning.....	13.
Hus-slöjderne.....	15.
Handtverkerierne.....	16.

Sammandrag för År 1838

	Sid.
Lit. A. Jemförelse-Sammandrag för Åren 1837 och 1838... General-Sammandrag öfver de vid Manufacturerne befintlige Stolar och Arbetare samt Tillverknings- värde för åren 1837 och 1838.....	19. 20.
Vid Fabrikerne har, under loppet af åren 1837 och 1838, blifvit tillverkadt.....	21-23.
Litt. B. Förteckning på de Fabriksanläggningar, för hvilka Tillstånds-Bref blifvit af Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Collegium utfärdade år 1838.....	24-25.
Litt. C. Förteckning å Patenter, som blifvit af Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Collegium utfärdade år 1838.....	26-29.
Litt. D. Sammandrag af de från Magistraterne till Kongl. Commerce-Collegium inkomne förteckningar öfver handverkare med deras gesäller, lärlingar och andre vid arbetet skattskrifne personer för År 1838.....	30-33.
Litt. E. Sammandrag af de från Magistraterne till Kongl. Commerce-Collegium inkomne förteckningar öfver Idkare af sådana näringar, som ej kunna bestämdt hänföras till handel eller handtverk och icke heller lyda under Hall-Rätt, för År 1838.....	34-37.
Litt. F. Uppgift på den Bevillning, hvartill handverkare och idkare af sådana näringar, som hvarken kunna bestämdt hänföras till handel eller handtverk och icke heller lyda under Hall-Rätt, uti Rikets Städer blifvit taxerade för år 1838, enligt de från Magistraterne inkomne förteckningar.....	38-41.
Lit. G. Sammandrag af de, för år 1838, till Kongl. Commerce Collegium inkomne Förteckningar öfver Handverkare på Landet	

COMMERCE-COLLEGIUM

Underdåniga Berättelse

om

Fabrikernes och Manufacturernes ställning år 1838.

Stormågtigste, Allernådigste Konung!

Jemlikt föreskriften i Eders Kongl. Majts för Dess och Rikets Commerce-Collegium utfärdade Nådiga Instruction, får Collegium, efter verkställd granskning af inkomne statistiska uppgifter rörande inhemska fabrikerne och manufacturerne, äfvensom angående handtverkerierne och andra handaslöjder för år 1838, härmedelst i underdånighet afgifva berättelse om förhållandet med berörde näringar under loppet af nyssnämnde år.

Af den i underdånighet bilagde Tabellan Litt. A, hvilken upptager fabriker-nes antal för hvarje hufvudsaklig arbetsgren, deras arbetare samt qvantiteten och värdet af tillverkningarne så väl för nästlidne år som år 1837, täcktes Eder Kongl. Majt i Näder inhemta, att antalet af fabriker och manufaktur-verkstäder i Riket vid 1838 års slut utgjorde 2,104 st. och att vid desamma sysselsattes 14,211 arbetare. Vid jämförelse med förhållandet i berörde afseenden under nästföregående år synes, att så väl fabriker och verkstäder som arbetspersonalen under sistlidne år ökats, de förre med 55 st. och den sednare med 263.

De hufvudsakligaste Fabriks-handteringar voro följande:

1:o *Klädes-fabrikerne.* Antalet af dessa verk utgjorde förlidet år 108 st. och begagnades dervid 558 väfstolar och 3,455 arbetare. Om härmed jemföres förhållandet år 1837, finnes, att fabrikerne antal minskats med 1, men väfstolarnes deremot ökats med 44 och arbetarnes med 180. Vid ifrågavarande fabriker tillverkades 632,728 alnar egentligt kläde, 44,490 alnar diverse ylleväfnader och 1,134 st. faltar, alltsammans värderadt till 3,863,439 R:dr; och utvisar nämnde tillverknings-qvantitet en tillökning emot föregående årets af 30,763 alnar kläde, hufvudsakligen af finare slag, och 21,262 alnar andra väfnader. Värdet af tillverkningen vid klädesfabrikerne år 1838 öfversteg med 279,753 R:dr det för år 1837 uppgifne.

I Norrköping, hvarest sistlidne år 70 klädesfabriker voro i gång med begagnande af 356 stolar och 2,160 arbetare, uppgick klädes-fabrikationen, till största delen af fina och medelfina slag, till 441,093 alnar, uppskattade till 2,943,294 R:dr, och ökades sålunda med 30,666 alnar. De fabrikanter, hvilka derstädes åstadkommo den betydligaste tillverkning, voro Bolaget L. J. Söderberg & Arosenius, J. J. Schubert, Vougt & Wetterling, Chr. Lenning, Lejdenfrost, C. & F. Bergvall samt J. G. Fagerström. Hos förstnämnde Bolag tillverkades kläde till ett värde af nära 200,000 R:dr och hos de öfrige till olika värden från 180,000 till 90,000 R:dr.

Bland Stockholms klädesfabrikanter, hos hvilka sistlidet år tillverkades 66,984 aln. kläde och 21,881 aln. andra diverse ylleväfnader, hade, likasom de föregående åren, Fabriks-isdkaren P. C. Dihlström och Bolaget J. Öbergs enka & Comp. den största tillverkning, uppgående hos den förre till ett värde af något öfver 100,000 R:dr och hos det sednare till 95,000 R:dr.

Den öfriga inhemska klädes-productionen har hufvudsakligen ägt rum å följande ställen: i Nyköping, der å 4 fabriker tillverkats 31,605 alnar, i värde upptagne till 128,798 R:dr; i Alingsås, vid hvars 2:ne fabriker åstadkommits 16,737 alnar, värda 75,919 R:dr; i Halmstad hos Fabriksisdkaren J. R. Wallberg, der tillverkningen, bestående af groft kläde och boy, uppgått till 35,340 alnar af

72,718 R:drs värde; i Wexiö, hvarest förfärdigats 16,880 alnar, förnämligast groft kläde, uppskattadt till 50,786 R:dr; vid de å landet inom Östergöthlands Län anlagde 3:ne fabriker, hvilkas sammanlagde tillverkning utgjort 14,425 alnar, i värde upptagne till 72,687 R:dr; samt vid Nääs fabrik i Elfsborgs Län, der fabrikationen uppgått till 11,247 alnar af 30,021 R:drs värde.

Då Fabriksidkarne Vougt & Wetterling och Wallberg af Manufactur-Discont-Fonden undfått och år 1838 ännu innehåft förlagslån, i och för ändamålsenligt bedrivande af deras i Norrköping och Halmstad anlagde klädesfabriker, har Collegium låtit å nämnde inrättningar anställa besigtning, hvaraf inhemtats, att desamma under sistlidne år varit i full gång och att sålunda de vilkor, hvarunder berörde lån få på bestämd tid innehafvas, blifvit behörigen uppfyllde.

Under loppet af nästlidne år exporterades till utrikes ort 7,640 alnar kläde och andra ylleväfnader.

Quantiteten af den år 1838 till Riket importerade Ull utgjorde, enligt Tull-Specialerne, 1,239,390 z ; hvilket med 276,209 z understiger den för nästföregående år uppgifne import af samma vara.

Vid de s. k. *Etoffs-Fabrikerne*, till antalet 7 st., hvarom uppgift lämpligen synes böra meddelas i sammanhang med den om klädesfabrikerne, uppgick tillverkningen år 1838, hufvudsakligen bestående af Flaggduk och Flanell, till 42,721 alnar, alltsammans i värde upptaget till 20,405 R:dr. Vid jemförelse med förhållandet i enahanda afseenden år 1837, inhemtas, att fabrikationen ökats till qvantiteten med 8,853 alnar, men till värdet något, ehuru obetydligt, förminskats. Af Bombasin och Kamlott, hvaraf någon tillverkning sistlidne år icke ägde rum, införtullades deremot 898,868 alnar eller 85,443 alnar mindre än föregående år. Importen af Kamullsgarn utgjorde 12,624 z .

2:o. *Bomulls- och Linne-väfnads-Fabrikerne*. Dessa verk, till antalet 42 st., lemnade år 1838 en tillverkning af 1,105,883 alnar egentliga väfnader, hufvudsakligen hvitt bomullslärf, gångang, cambrick och shirting, samt 62,194 st. dukar, hvilket, vid jemförelse med föregående årets förhållanden i dessa delar, visar en ökad fabrikation af 285,800 alnar väfnader och 2,725 st. dukar. Till-

verkningsvärdet år 1838 har jemväl med 62,856 R:dr öfverstigit det för år 1837 uppgifne.

Vid det af Grosshandlanden J. Francke och Medinteressenter för några få år sedan inrättade Mekaniska Väfveri vid Rydboholm inom Elfsborgs Län har tillverkningen, bestående af 177,954 alnar cambrick, 260,208 aln. shirting samt diverse andra väfnader, uppgått till en sammanräknad qvantitet af 467,000 alnar, hvilket utgör mera än dubbelt emot den fabrikation, som år 1837 derstädes åstadkommits.

Af de i Stockholm förlidet år befintlige 24 st. fabriker af ifrågavarande slag, hvilkas sammanlagda tillverkning utgjorde 478,260 alnar diverse bomulls- och linneväfnader samt 9,975 st. dukar, var fabrikationen betydligast vid Bolaget S. L. Lamms & Son fabrik, Heleneborg, hvarest förfärdigades 142,728 alnar väfnader, i värde upptagne till omkring 41,000 R:dr.

Tillverkningen af Damast och Dräll uppgick år 1838 till 15,921 alnar, deraf 9,282 alnar åstadkommos vid A. F. Garbergs Enkas fabrik i Gesle.

Samma år införtullades bomullsvaror till ett värde af 533,910 R:dr, hvilket med 141,669 R:dr understiger import-beloppet för år 1837. Exporten af dylika väfnader förstnämnde år utgjorde 62,332 alnar, i värde upptagne till 31,248 R:dr eller 7,020 R:dr mera än nästföregående år.

Af utländska Linneväfnader infördes år 1838 för ett värde af 55,808 R:dr eller för 22,700 R:dr mindre än föregående året. Exporten af dylika tillverkningar, uppgående till 175,571 alnar af 113,134 R:drs värde, understeg jemväl 1837 års export till qvantiteten med 128,570 alnar och till värdet med 60,288 R:dr.

Ehuru tillverkningen af inhemska bomullsväfnader under sistlidne år icke obetydligt ökats, har dock importen af bomullsgarn, utgörande 967,757 \mathcal{L} , hvaribland 120,865 \mathcal{L} s. k. Turkiskt rödt, alltsammans i värde upptaget till 1,145,132 R:dr, minskats i förhållande till 1837 års införsel med 206,743 \mathcal{L} .

År 1838 införtullades 1,966 $L\mathcal{L}$ lin, hvarjemte i följd af strandning ett quantum, i värde upptaget till 3,827 R:dr, till Riket inkom, och exporterades af sam-

ma vara 2,007 L \mathcal{L} . Så väl importen som exporten understeg något det föregående årets.

3:o. *Mechaniska Bomulls-Spinnerierne*, hvilkas antal sistlidet år utgjorde 9 st., åstadkommo ett spånads-belopp af 970,010 \mathcal{L} , hvilket med 294,705 \mathcal{L} öfverstiger tillverkningen år 1837. Vid Bolaget Bohnstedt & Bergmans i Stockholm anlagde Spinneri ägde samma år den största fabrikation rum, uppgående till 316,000 \mathcal{L} eller 133,700 \mathcal{L} mera än nästföregående året. De betydligaste bomulls-spinnerier, näst detta, voro Strömma fabrik nära Carlshamn, med en tillverkning af 250,509 \mathcal{L} , det vid Nääs i Elfsborgs Län af Bolaget P. W. & J. T. Berg anlagde Spinneri, hvarest spånadsquantiteten uppgick till 124,320 \mathcal{L} , samt Spinneriet Rosendahl i Götheborgs och Bohus Län, tillhörigt Grosshandlanden G. F. Hennig, der fabrikationen utgjorde 110,140 \mathcal{L} bomullsgarn. Bohnstedt & Bergman, Strömma fabriks interessenter och Grosshandlanden Hennig, hvilka, för ändamålsenligt bedrivande af deras Spinnerier, undfått och sistlidet år åtnjutit förlagslån utur Manufactur-Discont-Fonden, hafva, på sätt vid anställda besigtningar utröndt blifvit, behörigen fullgjort de vid lånens beviljande föreskrifne vilkor.

Importen af bomull uppgick år 1838 till 1,296,322 \mathcal{L} , hvilket med 302,861 \mathcal{L} öfverstiger införsels-beloppet af samma vara under nästföregående år.

4:o. *Segel- och Tältduks-fabrikerne*. Tillverkningen vid dessa verk, tio till antalet, utgjorde sistlidet år 434,468 alnar, i värde skattade till 248,659 R:dr, och öfversteg sålunda productionen år 1837 till quantiteten med 38,928 alnar och till värde med 21,109 R:dr. Likasom de föregående åren var fabrikationen betydligast vid den Bolaget Gibson & Keiller tillhöriga Fabriken vid Jonsered, i Götheborgs och Bohus Län, hvarest åstadkommos 299,433 alnar segelduk och 10,102 alnar tältduk, alltsammans i värde upptaget till 179,338 R:dr, eller mera än två tredjedelar af hela segelduks-tillverkningen i Riket. Genom denna betydliga fabrikation, hvilken med 45,305 alnar öfverstiger den för år 1837 uppgifne, har bemälda Bolag uppfyllt det vilkor af fabriken drifvande i större scala, hvarunder detsamma fått uppbära ett förlags-lån utur Manufactur-Discont-Fonden.

Af segelduk infördes till Riket sistlidet år 11,253 alnar eller 6,360 alnar mindre än år 1837. Exporten åter af dylik vara uppgick till 35,321 alnar, hvilket med 7,872 alnar öfverstiger föregående årets utförsel. Af Hampa införtullades förlidet år 8,665 $\frac{1}{2}$ Sk \mathcal{L} , hvarförutan en till 9,562 R:dr värderad kvantitet af samma vara i följd af strandning till Riket inkom.

5:o. *Siden-fabrikerne*, hvilkas antal vid 1838 års slut utgjorde 16 st., alla belägna i Stockholm, åstadkommo under loppet af samma år en tillverkning af 133,002 alnar diverse siden-ångods och 97,432 st. dukar, hufvor och mössor, till ett sammanräknadt värde af 467,495 R:dr. Vid jemförelse med förhållandet år 1837 minskades fabrikationen af egentliga väfnader med 5,221 alnar och af dukar med 882 st.. Af sammet tillverkades endast 600 aln.

Bland Sidenfabrikanterne hade sistlidet år Bolaget Mazér & Comp. den största tillverkning, uppgående till 28,622 alnar diverse väfnader och 15,312 st. dukar. Dernäst var fabrikationen betydligast hos L. Meijerson, hvarest tillverkades 24,368 alnar sidenväfnader och 9,307 st. dukar.

Importen af silke utgjorde år 1838: 25,881 \mathcal{L} , eller något, fast obetydligt, mera än nästföregående år.

Af utländska hel- och half-sidenväfnader infördes sistlidet år för ett värde af 209,147 R:dr, hvilket med 12,315 R:dr understiger det värde, hvartill 1837 års import af dylika väfnader blifvit uppskattad. Exporten af sidenväfnader uppgick, så vidt Tull-Specialerne härom lemna upplysning, till det obetydliga värdebeloppet af 200 R:dr.

6:o. *Band-fabrikernes* tillverkning år 1838 af siden-, bomulls- och ylleband uppskattas till ett sammanräknadt värde af 45,152 R:dr eller 8,330 R:dr mindre än det, som för år 1837 finnes uppgifvet. Antalet af dessa fabriker hade under förstnämnde år ökats till 10. Den betydligaste band-tillverkning ägde rum, vid Fabriksidkarne N. J. Casparsons och C. G. Tillmans Fabriker i Stockholm, hvarest åstadkommos dylika varor, vid förstnämnde Fabrik för ett värde af 12,702 R:dr och vid den sednare af 11,455 R:dr.

Af band utaf åtskilliga slag införtullades sistlidet år 8,563 R , i värde upptagne till 110,894 R:dr, hvilket utgör 8,792 R:dr mera än det för 1837 års band-import uppgifne värde. Exporten af dylik vara, nästan uteslutande linneband, nedgick till den obetydliga qvantiteten af 315 R , hvaraf värdet skattas till 981 R:dr.

7:o. *Cattuns-Tryckerierne*, hvilkas antal år 1838 ökats med 2 st. och sålunda utgjort 11 st., åstadkommo samma år tryckning af 29,374 alnar väfnader och 77,208 st. dukar, shawlar m. m. Vid jemförelse med föregående årets fabrikation, har qvantiteten af tryckt alngods minskats med 17,373 alnar, men den af dukar m. m. deremot med 28,791 st. öfverstigit det belopp, hvartill 1837 års tillverkning deraf finnes uppgifven. Tryckningsvärdet utgjorde sistlidne år 42,179 R:dr, eller 4,785 R:dr mera än nästföregående år.

Vid J. Pinei enkas Cattunstryckeri uti Götheborgs och Bohus Län samt Bolaget S. L. Lamms & Son fabrik, Heleneborg, i Stockholm åstadkoms sistlidne år den betydligaste cattuns-tillverkning, uppgående i värde vid förstberörde fabrik till 20,891 R:dr och vid den sednare till 10,041 R:dr.

8:o. Vid de i Riket befintliga 304 st. *Färgerier* utgjorde färgeri-lönen år 1838 en sammanräknad summa af 400,769 R:dr, eller 24,401 R:dr mindre än den för år 1837 uppgifne. Den betydligaste färgning verkställdes, likasom de föregående åren, i Norrköping, Borås och Stockholm samt vid det Bolaget Grönvall & Röhss tillhöriga, nära Götheborg belägne garn-färgeri, hvarest färgeri-lönen för 90,000 R färgadt garn uppgick till 30,000 R:dr.

9:o. *Socker-Raffinerings-verken* utgjorde år 1838 ett antal af 28 st. eller 3 st. mera än föregående år. Tillverkningen, uppgifven till 6,764,398 R socker och 3,169,610 R sirup, alltsammans värderadt till 2,489,256 R:dr, understiger 1837 års fabrikation till qvantiteten med 13,918 R socker och 139,694 R sirup samt i värde med 40,934 R:dr.

Vid Grosshandlaren J. D. Carnegies fabrik i Götheborgs och Bohus Län samt Bolaget L. E. Magnus' & Comp. sockerbruk i Götheborgs stad bereddes år 1838 de största qvantiteter socker och sirup, nemligen på förra stället 2,024,567 R och

på det sednare 1,351,456 Z , socker och sirup sammanlagdt. Vid de i Stockholm befintliga sockerbruk, till antalet 17 st., uppgick fabrikationen af socker och sirup till 4,860,920 Z af 1,293,349 R:drs värde. Af hvitbetor bereddes vid det i Landskrona anlagde sockerbruk 3,234 Z socker och 9,294 Z sirup.

Sistlidet år införtullades 13,115,824 Z rått, oförädladt socker, eller 1,224,699 Z mera än hvad af denna vara år 1837 infördes. Oaktadt den tullersättning, som är medgifven vid export af socker utaf inhemsk förädling, uppgick likväl år 1838 utförsels-qvantiteten ej till högre belopp än 15,894 Z eller 21,713 Z mindre än nästföregående år.

10:o. *Tobaks- och Snus-fabrikerne.* Fabrikationen vid dessa verk, till antalet 87 st., uppgick år 1838 till 3,594,880 Z diverse sorter tobak och snus, alltsammans i värde beräknadt till 1,018,528 R:dr. Tillverkningen berörde år öfversteg sålunda den år 1837 åstadkomne i vigt med 123,065 Z och i värde med 31,848 R:dr.

Importen af oförädlade tobaksblad och stjelkar utgjorde förlidet år 2,915,411 Z , eller 225,539 Z mindre än 1837 års införsel. Af förädlad, karfvad och spunnen tobak samt snus införtullades år 1838: 50,449 Z , hvilket quantum med 14,752 Z öfverstiger hvad af samma vara år 1837 till Riket inkom. Dessutom importerades förlidet år 414,116 st. Cigarrer eller 96,291 st. flere än nästföregående år.

Exporten af karfvad och spunnen tobak samt snus af inhemsk tillverkning, förnämligast till Finland, utgjorde år 1838: 97,551 Z , eller 3,264 Z mindre än utförsels-qvantiteten år 1837.

Den Tobaks-fabrik, hvilken sistlidet år åstadkom den största tillverkning, uppgående till 621,830 Z diverse slags tobak och snus, ägdes ooh bedrefs af Th. A. Aspelin i Stockholm. Dernäst var fabrikationen betydligast hos J. T. Ljunglöf i Stockholm och P. C. Rettig & Comp. i Gefle, der af ifrågavarande slags fabrikanter åstadkommos hos den förre 510,995 Z och hos det sednare 318,550 Z .

11:o. *Läder-fabrikerne.* Vid dessa inrättningar, hvilka år 1838 till antalet utgjorde 255 st. och sålunda ökats med 15 st., bereddes samma år 947,986

℔ sål- och smorläder samt 118,884 st. skinn, för ett sammantaget värde af 678,076 R:dr. Nämnade fabrikation öfverstiger den för år 1837 uppgifne till kvantiteten med 31,580 ℔ smor- och sål-läder samt 18,552 st. skinn, och i värde med 30,682 R:dr.

Vid de garfveri-fabriker, hvilka tillhörde J. Westin Jacobssons enka samt Bolaget Hale Lewin och v. Kock i Stockholm, bereddes år 1838 de största kvantiteter läder och skinn, uppgående vid den förstnämnde fabriken till 149,556 ℔ sälläder och vid den sednare till 78,550 ℔ dylikt läder samt 2,250 st. skinn.

Af oberedda hudar och skinn införtullades sistlidet år 833,707 ℔, hvilket quantum med 353,017 ℔ understiger 1837 års införsels-belopp af dylik vara. Importen af beredt läder utgjorde förstnämnde år 40,874 ℔, eller 3,145 ℔ mindre än hvad af denna artikel år 1837 till Riket inkom. År 1838 expoterades till utrikes ort 1,833 ℔ diverse inhemska läder-fabrikater, hvilket med 675 ℔ öfverstiger 1837 års utförsel deraf.

12:o. *Saffians-fabrikerne*, hvilka i sammanhang med läder-fabrikerne torde böra omnämnas, hade år 1838 minskats till 4 st.; fabrikationen nedgick till det obetydliga beloppet af 9,068 st. saffians-skinn, i värde ansedde till 25,464 R:dr, hvilken tillverkning icke utgör hälften af det föregående årets. Vid den fabrik, som ägdes af J. Westin Jacobssons enka, bereddes sistlidet år, likasom de föregående, den största kvantitet saffian, uppgående till 6,968 st.

13:o. Vid de i Riket befintliga 15 st. *Glasbruk* utgjorde sistlidet års tillverkning 3,846 kistor taffel- och fenster-glas af 172,117 R:drs värde, samt diverse sorter glaskärl, i värde uppskattade till 194,110 R:dr, tillsammans 366,227 R:dr, hvilket belopp med 6,364 R:dr understiger det för år 1837 uppgifne fabriktionsvärde. De betydligaste verk af detta slag voro: Bromö glasbruk, beläget i Skaraborgs Län och tillhörigt Commerce-Rådet m. m. B. H. Santesson m. fl., hvarest tillverkades taffelglas till ett värde af 59,835 R:dr; Reymyra bruk i Östergöthlands Län, tillhörande Capitainen E. G. von Post och Majoren C. Nisbeth, der fabrikationen af diverse sorter glas uppgick till 41,706 R:drs värde,

samt vid Presidenten m. m. Frih. af Nordins och Bruksägaren E. Kinnmans glasbruk, Johannisholm i Stora Kopparbergs Län, hvarest fabricerades grönt fensterglas, m. fl. glasvaror, i värde upptagne till 40,996 R:dr.

Sistlidet är införtullades glasfabrikater af flera slag, hvaribland 397,177 st. bouteiller och burkar, till ett sammanräknadt värde af 78,952 R:dr, eller 19,423 R:dr mindre än det värde, hvartill 1837 års import af dylika varor blifvit upptagen. Till främmande orter utfördes förstberörde år glasvaror för 6,460 R:drs värde, hvilket med 3,818 R:dr understiger värdet af de år 1837 exporterade glaseffecter.

14:o. *Pappersbruken* minskades år 1838 med 3 st., hvarigenom antalet af dessa inrättningar nedsattes till 89 st. Tillverkningen bestod af 217,960 ris papper af diverse slag, 5,715 *L* förhydningspapper och papp, samt 381,446 st. präss- och takpapper, jemte 2,734,550 st. blanketter till Bankens nya sedlar, alltsammans i värde beräknadt till 756,878 R:dr. Vid jemförelse med förhållanderne i enahanda afseenden år 1837 befinnes, att fabrikationen af egentligt papper minskats med 6,456 ris samt af papp och förhydningspapper med 2,425 *L*, hvar emot af tak- och präss-papper åstadkommits något större qvantitet än nästföregående år. Sistlidet års tillverknings-värde understeg med 8,383 R:dr det för år 1837 uppgifne.

Importen af utländskt papper uppgick år 1838 till 2,252 ris af åtskilliga slag, eller till ungefär lika qvantitet med föregående årets. Till utrikes orter exporterades förstnämnde år 43,255 ris papper, eller 6,707 ris mera än år 1837.

Följande pappersbruk åstadkommo år 1838 den betydligaste fabrikation: Klippan, beläget i Christianstads Län och tillhörigt Bruksidkaren S. M. Sunnerdahl, der tillverkningen utgjorde 40,837 ris papper, i värde skattade till 168,739 R:dr; Gryksbo fabrik nära Fahlun, tillhörande Bergs-Rådet m. m. J. J. Munktell, hvarest bereddtes 11,038 ris papper, värderade till 64,424 R:dr; det af Lagmannen m. m. L. M. af Trozelli i Norrköping nyligen anlagde pappersbruk, der tillverkningen uppgick till 15,474 ris af 52,469 R:drs värde, samt Lessebo och Tånga Bruk i Kronobergs Län, begge tillhöriga Berg-Rådet J. L. Aschan, hvarest fabricerades

16,894 ris papper och 59,126 st. takpapp, alltsammans till ett uppgifvet värde af 52,191 R:dr.

Bruksidkaren Sunnerdahl och Bergs-Rådet Munktell, hvilka i och för deras ofvannämnde pappersbruk undfått förlagslån utur Manufactur-Discontfonden, hafva genom fabrikernas fortsatta ändamålsenliga bedrifvande och tillverkning af varor utaf god beskaffenhet och vackert utseende, enligt Collegii tanke, behörigen iakttagit de vilkor, hvarunder ifrågavarande lån fått af dem uppbäras.

15:o. *Oljeslagerierne.* Vid de 47 st. inrättningar af detta slag, hvilka år 1838 voro i gång, utgjorde tillverkningen 100,649 kannor Lin- och Rof-olja, hvarjemte efter prässningen erhöles 2,055 *Skz* Oljekakor. Om härmed jemföres förhållandet i berörde hänseenden år 1837, synes, att tillverkningen af olja ökats med 10,215 kannor, men den af oljekakor minskats med 160 *Skz*. Sammanlagde värdet af sistlidet års fabrikation är upptaget till 148,587 R:dr, eller 6,757 R:dr mera än år 1837. Den betydligaste qvantitet olja åstadkoms vid 2:ne i Götheborgs och Bohus Län anlagde fabriker; å den ena af dessa, tillhörig Handlanden M. E. Del Banco, prässades 25,200 kannor olja och erhöles 1,000 *Skz* oljekakor; vid den andra, som äges af Handlanden G. F. Hennig, utgjorde fabrikationen 16,800 kannor olja och 840 *Skz* oljekakor.

År 1838 importerades 47,276 kannor Hampolja samt 48,740 kannor Lin- och Rof-olja. Införseln understeg sålunda den år 1837 verkställde, af hampolja med 395,168 kannor samt af rof- och lin-olja med 14,888 kannor.

Af lin-, hamp- och rof-frö införtullades sistlidne år 6,411 tunnor, hvilket med 1,213 tunnor understiger import-qvantiteten år 1837, och utförseln af dylika varor uppgick till 12,538 tunnor eller 4,398 tunnor mera än 1837 års export-belopp.

16:o. Å de 2:ne i Riket varande *Porcelaines-fabriker*, Rörstrand och Gustafsberg, har tillverkningen år 1838 något minskats. Värdet af den vid Rörstrand åstadkomne fabrikation utgjorde 93,098 R:dr, eller 4,181 R:dr, mindre än år 1837. Vid Gustafsberg nedgick tillverkningsvärdet till 62,044 R:dr, hvilket med 25,646 R:dr understiger det för nästföregångne år uppgifne belopp. Vid

anställde besigtningar å förenämnde 2:ne fabriker, för hvilkas drifvande förlagslån utur Manufactur-Discontfonden blifvit i Nåder beviljade, har Collegium inhemtat, att rörelsen vid desamma jemväl sistlidet år varit ändamålsenligt fortsatt, och att sålunda det vilkor blifvit behörigen uppfyllt, hvarunder berörde lån få på bestämd tid innehafvas.

Från utrikes orter infördes sistlidne år 211,086 $\%$ porcelaine, i värde upptaget till 65,251 R:dr, hvilken kvantitet med 14,679 $\%$ understiger importen af dylik vara år 1837. Exporten af porcelaine-fabriker förstnämnde år utgjorde i värde endast 227 R:dr, eller 134 R:dr mindre än föregående årets.

17:o. *Såpsjuderierne*, hvilka år 1838 till antalet voro 15 st., likasom nästföregångne år, åstadkommo en tillverkning af 19,765 fjerdingar såpa, i värde uppskattade till 127,845 R:dr. Fabrikationen öfversteg sålunda den för år 1837 uppgifne till kvantiteten med 3,351 fjerdingar och i värde med 14,609 R:dr.

Af såpa utfördes till främmande orter sistlidet år 1,418 $L\%$, eller 366 $L\%$ mindre än året förut. Import af dylik vara ägde icke rum under någotdera af dessa 2:ne år.

18:o. Antalet af *Fabrikerne för förfärdigande af mekanisk redskap* ökades år 1838 till 16 st. och värdet af deras tillverkningar är uppgifvet till 98,299 R:dr, hvilket med 3,558 R:dr öfverstiger fabriktionsvärdet år 1837. De förnämsta verk af detta slag voro: Bruksidkaren T. F. Morsings Mechaniska Factori i Nyköping, der tillverkningen utgjort i värde 55,000 R:dr, samt de Fabriksidkarne Alex. Malcolm och A. Ahlm & Comp. i Norrköping tillhörige verkstäder, hvarest mekanisk redskap blifvit åstadkommen, hos den förre för ett värde af 20,773 R:dr och hos den sednare af 11,926 R:dr.

Enär ofvanbemälde Ahlm & Comp., äfvensom Fabriksidkaren A. Felling i Stockholm, för ändamålsenligt bedrifvande af deras mekaniska fabriker, erhållit förlagslån ur Manufactur-Discont-Fonden, har Collegium om beskaffenheten af dessa verk särskildt tagit kännedom och erfarit, att desamma med omsorg bedrifvits och att de för lånens åtnjutande stadgade vilkor blifvit behörigen iakttagne.

Oberäknadt den tillverkning, som sålunda ägt rum vid de under Hall-Rätt lydande mekaniska redskaps-fabriker, har vid Motala mekaniska verkstad, hvilken icke är såsom fabrik privilegierad eller står under Collegii inseende, sistlidet år dylika arbeten blifvit förfärdigade till ett värde af 167,500 R:dr.

Från utrikes orter infördes år 1838 redskap och machiner till ett värde af 40,029 R:dr, eller 24,785 R:dr mera än värdet å 1837 års import af dylika varor. Exporten år 1838 af så beskaffade artiklar är i värde uppgifven till 20,569 R:dr, hvilket med 9,702 R:dr öfverstiger värdet af nästföregående årets utförsel.

19:o. *Porter-fabrikationen.* Vid det Grosshandlanden J. D. Carnegie tillhöriga, vid Götheborg belägna, privilegierade Porterbryggeri, hvilket är det enda i Riket, utgjordes tillverkningen sistlidne år af 1,200 oxhufvuden samt 526,500 st. hel- och 300,000 half-boutciller Porter och Ale, alltsammans i värde upptaget till 184,479 R:dr. Fabrikations-värdet ökades således, i förhållande till det för år 1837 uppgifne, med 19,646 R:dr.

Af porter och andra ölsorter införtullades år 1838: 4,646 kannor, eller 3,495 kannor mindre än år 1837. Utförseln af dylika varor, uppgående till 49,768 kannor, understeg jemväl 1837 års export-qvantitet med 24,703 kannor.

Vid alla öfriga, af mångfaldigt slag men af mindre omfattning varande fabriks- och manufactur-inrättningar, till antalet 1,028 st., hvilka Collegium nu, liksom de föregående åren, icke ansett nödigt att särskildt specificera, hafva tillverkningarne år 1838 uppgått till ett sammanräknadt värde af 781,582 R:dr.

Af hvad Collegium sålunda i underdånighet anført och ofvanåberopade Tabell Lit. A. närmare upplyser, täcktes Eders Kongl. Maj:t i Nåder inhemta, att de sistlidet år i Riket åstadkomne fabriks- och manufactur-tillverkningars värde utgjort R:dr 13,090,089.

och om derifrån afdrages värdet å de år 1837 inom Riket till-

verkade fabriks- och manufactur-varor, utgörande . . . „ 12,731,805.

så uppkommer en summa af R:dr 358,284,

bvarmed productions-värdet år 1838 öfverstiger det värde, hvartill 1837 års

tillverkningar blifvit uppskattade; och torde af denna tillökning i fabriktionsvärdet, hvilken icke tillkommit i följd af för högt beräknade priser å sistlidne års fabriker, utan grundar sig på en i vissa fabriksgrenar åstadkommen större varu-mängd, tillförlitligen kunna dragas den slutsats, att fabriks- och manufacturnäringen inom Riket under loppet af samma år i allmänhet varit i tilltagande.

De under Lit. B. och C. i underdånighet bifogade handlingar innefatta uppgift dels å antalet af de fabriker, till hvilkas anläggande Collegium år 1838 utfärdat tillståndsbref, dels på de patenter å här i Riket okände uppfinningar, hvilka Collegium samma år meddelat.

Beträffande dernäst hus-slöjderne och deribland den för Landet viktigaste af dem alla, nemligen Väfveri-näringen, utöfvad i enskilda hushåll, får Collegium i underdånighet anföra följande:

På sätt de till Collegium från Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Elfsborgs Län inkomne uppgifter på qvantiteten af i orten åstadkomne och afstämplade samt till andra delar af Riket förpassade väfveri-varor utvisa, har tillverkningen inom nämnde Län sistlidne år utgjort:

Af bomullsväfnader	3,831,258 alnar.	
„ blaggarnsväf	508,293 do.	
„ andra linneväfnader	367,838 do.	
„ ylletyg	919,698 do.	
„ väfnader af diverse blandadt slag	1,263 do.	
		<hr/> 5,628,350 alnar.

Härtill kommer:

band af diverse slag	1,673,135 alnar.
dukar	686,813 styck.
täcken, mössor och tröjor	53,737 do.
strumpor och vantar	51,897 par.

Transport 5,628,350 alnar.

Transport 5,628,350 alnar.

Af Kronofogdarnes i Riket till Eder Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande afgifne närings-uppgifter inhemtas, att, utöfver hvarje ords eget behof, blifvit år 1838 i enskilda hushåll inom de öfriga Länen förfärdigade och utom orten afyttrade:

I Wester-Norrlands Län, lärfter, gröfre och finare,	412,000 alnar.
I Helsingland af Gelleborgs Län, lärft af gröfre slag	1,034,000 d:o.
hvarförutan blifvit derifrån afyttrade omkring 28,000 <i>LZ</i> lin:	
I Hallands Län, ylle- och linne-väfnader	120,000 d:o.
I Christianstads Län, linneväf och bolstervar	20,000 d:o.
I Jönköpings Län, ylle- och linne-väf	15,000 d:o.
I Kronobergs Län, ylle-, linne- och bomulls-väf	15,000 d:o.
I Östergöthlands Län, ylle- och linne-väf	13,000 d:o.
I Södermanlands Län, ylle-, linne- och bomulls-väf	14,400 d:o.
I Skaraborgs Län, ylle- och linne-väf	8,400 d:o.
I Gottlands Län, ylle-väfnader	omkr. 5,000 d:o.
I Malmöhus Län, linne-väf	7,800 d:o.
I Götheborgs och Bohus Län, ylle- och linne-väf	39,000 d:o.
I Stora Kopparbergs Län, linne-väf	3,500 d:o.
I Jemtlands Län, ylle-väf	1,200 d:o.

Summa väfnader 7,336,650 alnar.

oberäknadt det betydliga antal dukar m. m., jemte den kvantitet band, som, på sätt ofvannämndt är, blifvit åstadkomne i Elfsborgs Län. Då åtskillige Kronofogdar uppgifvit, hurusom svårighet mött för anskaffande af upplysningar i afseende på förhållandet med väfnads-tillverkningen i orten och kvantiteten af de derifrån afyttrade väfnader, ehuru, efter deras öfvertygelse, betydliga partier af väfveri-varor blifvit afsände till försäljning i andra provinser; så kan för gifvet antagas, att beloppet af åstadkomne husväfnader under sistlidne år vida öfverstigit hvad ofvanföre blifvit anfördt.

Såsom premier för den i Wester-Norrlands Län åstadkomne tillverkning af finare lärfter har år 1838 blifvit af manufactur-medlen utbetald en summa af 4,387 R:dr 4 sk. B:co, hvilken med 512 R:dr 43 sk. öfverstiger det belopp, som år 1837 för dylikt ändamål utgick.

Enkan Anna Forselius, hvilken, till understöd för en af henne i Linköping inrättad Skola i väfnads-konsten, undfått ett låne-bidrag af manufactur-medlen, har, på sätt Collegium inhemtat, under loppet af år 1838 oafbrutet och med omsorg fortsatt nämnde undervisnings-anstalt.

I afseende på öfriga i åtskilliga landsorter idkade flerfaldiga slags hus-slöjder, får Collegium, under åberopande af dess för år 1832 afgifne underdåniga berättelse, hvori dessa slöjder blifvit till beskaffenhet och omfattning upptagne, i underdånighet anmäla, att, så vidt Kronofogdarnes till Eder Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i dessa ämnen afgifne berättelser föranleda, några anmärkningsvärda förändringar i förut anförde förhållanden under år 1838 icke inträffat.

Hvad slutligen *Handtverkerierne* vidkommer, så, enär handtverkare icke äro pligtige att uppgifva qvantiteten och värdet af sina tillverkningar, är Collegium följaktligen icke i tillfälle att i detta hänseende för sistlidne år anmäla några speciella förhållanden eller meddela andra upplysningar, än hvad som inhemtas af de under Lit. D., E., F. och G. i underdånighet bifogade förteckningar. Vid jämförelse med de i samma ämnen år 1837 inkomne uppgifter, finnes, att antalet af handtverksmästare i städerna och deras lärningar under år 1838 minskats, de förre med 70 och de sednare med 59; att deremot gesäller och andre vid handtverken skattskrifne personer till antalet ökats, de förstnämnde med 17 och de sednare med 22; att antalet af idkare utaf sådana handaslöjder, hvilka hvarken kunna hänföras till fabriker eller handtverk, blifvit ökad med 20 samt af deras betjening och andra i och för näringen skattskrifne personer med tillsammans 155; äfvensom att gerningsmän å landet till antalet ökats med 282, men deras lärningar minskats med 14. Den bevilling till Eder Kongl. Maj:t och
Kronan,

Kronan, hvartill handtverkarne i Rikets Städer och andra dervarande idkare af handaslöjder blifvit i och för sin rörelse år 1838 taxerade, utgjorde för Handtverkarne 103,709 R:dr och för de öfrige Idkarne 27,502 R:dr; hvilka bevillningssummor med 3,249 R:dr understiga den år 1837 för ifrågavarande rörelse debiterade bevillning.

Sistlidne år utfördes till främmande orter slöjde-varor för ett uppgifvet värde af 11,358 R:dr.

Till någon ledning för bedömande, huruvida den klagan, som, efter hvad Collegium vid handläggning af burskapsmål erfarit, ofta yttras öfver det alltför stora antalet af handtverkare i städerna och svårigheten för dem att af sin näring bereda sig nödtorftig utkomst, må anses billig eller icke, torde Collegium få i underdånighet anföra följande:

År 1828 utgjorde antalet af Handtverkare i Stockholm	1,081.
och i Rikets öfriga städer	4,953;
af Gesäller och Lärlingar, i Stockholm	4,195,
i öfriga Städer	7,447.

År 1838 var förhållandet i dessa hänseenden:

Handtverkare i Stockholm	1,004,
i Rikets öfriga städer	4,938.
Gesäller och Lärlingar, i Stockholm	3,979,
i öfriga städer	8,981.

Af Tabell-Commissionens berättelser inhemtas, att städernas folk- mängd, hvilken år 1828 utgjorde, i Stockholm	76,953
och i Rikets öfriga städer	205,170,
vid slutet af år 1837 uppgick i Stockholm till	82,955,
i öfriga städer till	216,610.

Häraf synes, att i Stockholm, hvarest folkmängden sedan år 1828 ökats med 6,002 personer, antalet af Handtverkare deremot minskats med 77 samt af Gesäller och Lärningar med 216; äfvensom att i Rikets öfriga städer, hvilkas folknummer vunnit en tillökning af tillsammans 11,440 personer, Handtverkarne till antalet minskats med 15, men Gesällernes och Lärningarnes antal deremot ökats med 1,534.

Collegium framhärdar med djupaste vördnad,

Stormächtigste, Allernådigste Konung!
Eder Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
undersåter och tjenare,

C. D. SKOGMAN.

E. W. BRANDEL.

Stockholm den 16 December 1839.

J. N. Borelius.

Lit. A.

J e m f ö r e l s e - S a m m a n d r a g
f ö r Å r e n 1 8 3 7 o c h 1 8 3 8 .

General-Sammandrag öfver de vid Manufacturerne befintlige Stolar och Arbetare samt Tillverkningsvärde för nedanskrifne år.

	År 1837.				År 1838.			
	Fabriker.	Stolar.	Arbetare.	Tillverkningsvärde.	Fabriker.	Stolar.	Arbetare.	Tillverkningsvärde.
Bomulls- och Linne-Fabriker . .	42	662	855	363,725	42	636	805	426,581
Band- do	8	53	82	53,482	10	69	107	45,152
Klädes- do	109	514	3,275	3,583,686	108	558	3,455	3,863,439
Stofts- do	5	15	18	20,434	7	22	29	20,405
Siden- do	19	369	546	476,809	16	355	527	467,495
Silkes-Rederier . .	14	—	26	31,000	11	—	26	27,600
Segelduks-Fabriker	9	256	578	227,550	10	233	426	248,659
Cattuns-Tryckerier	9	—	73	37,394	11	—	104	42,179
Färgerier	297	—	887	425,170	304	—	922	400,769
Glasbruk	14	—	530	372,591	15	—	547	366,227
Porcellains-Bruk .	2	—	358	184,969	2	—	364	155,142
Parfumeri-Fabriker	15	—	16	26,017	14	—	15	22,706
Pappersbruk	92	—	1,292	765,261	89	—	1,333	756,878
Såp-Sjuderier	15	—	34	113,236	15	—	34	127,845
Socketbruk	25	—	373	2,530,190	28	—	397	2,489,256
Saffians-Fabriker . .	6	—	20	47,266	4	—	14	25,464
Tobaks- do	84	—	758	986,680	87	—	790	1,018,528
Ur- do	150	—	237	36,406	149	—	230	36,622
Läder- do	240	—	692	647,394	255	—	687	678,076
Oljeslagerier	41	—	92	141,830	47	—	98	148,587
Waxljus-Fabriker . .	6	—	24	72,648	6	—	21	60,005
Mechaniska Ull- och Bomulls-Spinnerier	8	—	732	619,741	9	—	763	745,047
Repslagerier	17	—	84	73,032	17	—	82	64,612
Porter-Bryggerier . .	1	—	102	164,833	1	—	116	184,479
Mechaniska Redskaps-Fabriker .	13	—	200	94,741	16	—	252	98,299
Ätticke-Bryggerier .	19	—	46	31,912	19	—	38	22,109
Diverse mindre Fabriker	789	119	2,018	603,808	812	114	2,029	547,928
Summa	2,049	1,988	13,948	12,731,805	2,104	1,987	14,211	13,090,089

Vid nedanskrifne Fabriker har, under loppet af åren 1837 och 1838, blifvit tillverkadt, nemligen:

	År 1837.	År 1838.
<i>Bomulls- och Linne-Väfnads-Fabriker.</i>		
Bomullsläuft och Cattun Alnar	354,144	414,276
Dukar Stycken	58,038	60,821
Bomullstyg Alnar	34,302	49,948
Parkum d:o	4,324	3,917
Gingang d:o	172,904	144,200
Diverse Bomulls- och Linne-Väfnader d:o	254,409	493,542
d:o d:o Stycken	1,431	1,373
<i>Band-Fabriker.</i>		
Sidenband Stycken	32,292	26,148
d:o Alnar	2,299	2,855
Ylle- och Pardu-band Stycken	83	—
Bomulls- d:o d:o	16,750	16,491
Siden-Snören och Fransar d:o	140	—
d:o d:o Alnar	190	180
<i>Klädes-Fabriker.</i>		
Fint Kläde Alnar	271,949	306,207
Medelfint d:o d:o	216,612	221,846
Groft d:o d:o	113,404	104,675
Diverse Väfnader d:o	23,228	44,490
d:o d:o Stycken	1,075	1,140
<i>Stofts-Fabriker.</i>		
Flanell Alnar	14,050	10,190
Flaggduk d:o	18,349	30,006
Mattväfnad d:o	1,214	1,199
Diverse Väfnader d:o	255	1,326
d:o d:o Stycken	—	11

		År 1837.	År 1838.
<i>Siden-Fabriker.</i>			
Taft	Alnar	24,778	22,019
Satin	do	17,675	28,262
Flor	do	10,849	6,980
Dukar	Stycken	96,962	93,005
Diverse Väfnader	Alnar	84,921	75,741
do do	Stycken	1,352	1,427
<i>Segelduks-Fabriker.</i>			
Segelduk	Alnar	379,860	396,999
Tältduk	do	15,496	33,403
Silduk	do	—	691
Prässenning	do	184	323
Tält- och Segelduk af bomull	do	—	3,052
<i>Cattuns-Tryckerier.</i>			
Cattun och Möbel-Sitz	Alnar	42,567	24,133
Shawlar och Dukar	Stycken	46,383	76,360
Rullgardinstyg och Klädningar	do	2,035	849
Mattor, Kappor och Täcken	Alnar	653	1,217
Diverse tryckta Tyger	do	3,527	4,024
<i>Såp-Sjuderier.</i>			
Såpa	Fjerdingar	16,414	19,765
<i>Pappers-Bruk.</i>			
Regal-, Imperial- och Median-Papper	Ris	471	562
Post-	do	6,915	6,657
Velin-	do	499	624
Skrif- och Concept-	do	92,178	91,856
Tryck-	do	61,732	45,889

	År 1837.	År 1838.
Cardus-Papper Ris	12,216	11,578
Maculatur- och Grå-Papper d:o	42,421	52,124
Socket- d:o	1,032	1,456
Diverse sorter d:o	6,952	7,214
d:o d:o Lispund	8,140	5,715
d:o d:o Stycken	1,915,992	3,115,996
<i>Socket-Bruk.</i>		
Raffinad-Socket Skålpund	4,324,528	4,251,509
Melis- d:o d:o	1,199,242	1,254,838
Lump- och Puder-Socket d:o	569,888	600,209
Candi- d:o	60,168	46,990
Kak- d:o	624,490	610,852
Candi-, Mellan- och Brun Sirup d:o	3,309,304	3,169,610
<i>Tobaks-Fabriker.</i>		
Cardus-Tobak Skålpund	878,568	838,021
Bref- och Lös-Tobak samt Cigarrer d:o	21,652	18,802
Rull- och Präss-Tobak samt Pickanell d:o	630,789	698,614
Snus d:o	1,940,806	2,039,443
<i>Saffians-Fabriker.</i>		
Saffians-Skinn Stycken	20,425	9,068
<i>Olje-Slagerier.</i>		
Lin-Olja Kannor	58,637	58,918
Rof- d:o d:o	31,797	41,731
Olje-Kakor Skeppund	2,215	2,055

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Statistiska Contor d. 16 December 1839.

J. M. Härstedt.

**Förteckning på de Fabriksanläggningar, för hvilka Tillstånds-
Bref blifvit af Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Colle-
gium utfärdade år 1838.**

Band-Fabriker	5.
Barnskomakerier	10.
Blekeri, kemiskt	1.
Bomulls- och Linne-Fabriker	3.
Borst-Fabrik	1.
Cattuns-Fabriker	2.
Chemisk Fabrik	1.
Cigarr-Fabriker	2.
Eau de Cologne-, Luktvattnens- och Parfumeri-Fabrik	1.
Etuier och Portfeuille, Fabrik för tillverkning af	1.
Färgerier	19.
Garfverier, Engelska	35.
Hatt-Fabrik	1.
Instrumentmakeri, matematiskt	1.
Kard-Fabriker	3.
Kautschuktyger, Fabrik för tillverkning af	1.
Klädes- och Ylle-Fabriker	11.
Klädesrenovering, Fabrik för	1.
Korg-Fabrik	1.
Krukmakeri-arbeten, Fabriker för	2.
Lack-Fabriker	4.
Ljus-Fabriker	3.

	Transport 109.
Machiner och Redskap, fabrik för tillverkning af	1.
Mechaniska arbeten af koppar, Fabrik för tillverkning af	1.
Oljeslageri	1.
Pottaske-Fabrik	1.
Repslagerier	3.
Sidenappreterings-Verk	1.
Siden-Fabriker	3.
Silkesrederier	2.
Skrifpenor, Fabrik för beredning af	1.
Smides-Fabrik, Manufactur-	1.
Snickeri-Fabriker	5.
Socketbruk	1.
Spegel-Fabrik	1.
Stilgjuteri	1.
Strump-Fabriker	2.
Såpsjuderier	3.
Tapet-Fabriker	6.
Tobaks- och Snus-Fabriker	8.
Tryckerier för väfnader	4.
Ur-Fabriker	5.
Vagn-Fabriker	4.
Ättike-Bryggerier	2.

Tillsammans 166.

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Cancellie den 16 December 1839.

O. U. Hedblad.

Förteckning

å Patenter, som blifvit af Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Collegium utfärdade år 1838

för

- FLITZ, F. A., den 9 Februari, under 5 år, å en utrikes uppfunnen apparat för att, utan mäskning, bereda vört användbar till brygd af maltliqueurer eller åstadkommande af sprit;
- VEGESACH, E. VON, Friherre, Capitaine, den 13 Februari, under 10 år, å så kallade transportåbla sädesrior af ny uppfinning;
- GERNANDT, E., Conducteur, den 19 Februari, under 10 år, å 2:ne af honom uppfunne slag af hammar-inrättningar, användbara vid stenhuggning och djupsmide;
- KASSEL, P., Mjölhare, och SVAN, A., Byggmästare, den 22 Februari, under 8 år, å ett af dem uppfunnet tröskverk;
- GRIPENBERG, O., Lieutenant, den 22 Februari, under 10 år, å en af honom uppfunnen såningsmachin;
- WÄSTFELT, J. F., Öfverste-Lieutenant, den 22 Februari, under 10 år, å en af honom uppfunnen torklada för otröskad säd;
- ÖHMAN, J. H., Grosshandlare, den 27 Februari, under 12 år, å en ny construction af bakugnar;
- SEGERMAN, L., f. d. Quartermästare, den 14 Mars, under 6 år, å en af honom uppfunnen dykeri-apparat;
- BOLIN, P. A., Kamererare, den 14 Mars, under 10 år, å en dels ny, dels förbättrad uppfinning af bakugn, äfvensom af åtskillig redskap för beredning af bröd;
- HUGHES, CHR., Nord-Amerikanska Förenta Staternes Chargé d'Affaires, den 15 Mars, under 8 år, å en förbättrad construction af sängar;

- CARNEGIE, D., Grosshandlare, den 20 Mars, under 10 år, å en förbättrad här i Riket okänd method att afdunsta och till anskjutning eller gryning befordra klarnade sockerlösningar m. m. äfvensom å dertill erforderlige machiner och redskap;
- LANDSTRÖM, A. G., Stentryckare, den 27 Mars, under 6 år, å ett nytt sätt att, för åstadkommande af vackrare teckningar, begagna lithographie vid spelkorts tillverkning;
- HOLM, C. A., Machinbyggare, den 30 Mars, under 10 år, å åtskillige förbättringar i Ångmaschiners construction;
- ELMGREN, S. P., Kopparslagare, den 10 April, under 10 år, å en af honom uppfunnen bränvinsbrännings-apparat;
- TOLLSTORP, J. P., den 23 April, under 10 år, å en af honom uppfunnen inrättning för kokning i trädkärl;
- ALMSTRÖM, P. O., Apothekare, den 24 April, under 10 år, å en af honom uppfunnen så kallad combinerad compressions- och serverings-apparat för artificiella mineral-vatten;
- MOTALA MECHANISKA VERKSTADS STYRELSE, den 10 Maj, under 5 år, å tillverkning af jernhyflings-machiner;
- DANKWARDT, CARL, Lagman, den 10 Maj, under 12 år, å en method för präsning af torfjord samt å de dertill erforderlige machiner;
- KIHLBERG, J. A., Ur-Fabrikör, den 28 Maj, under 8 år, å en af honom uppfunnen förbättrad ringnings-method;
- OWEN, SAMUEL, Bruksidkare, den 18 Juni, under 8 år, å en af honom förbättrad construction af vällugu;
- WIBERG, A. P., Ur-Fabrikör, den 19 Junii, under 10 år, å en ny af honom uppfunnen construction af metall-thermometrar;
- AHLSTRÖM, JOH. ER., Byggmästare, den 22 Juni, under 10 år, å en af honom uppfunnen förbättrad construction af sluten stångjernshärd med varmlufts-apparat;
- BREITHAUPT, L., Fransk undersåte, den 22 Juni, under 10 år, å en af honom gjord uppfinning att åstadkomma s. k. bituminös och vegetabilisk mastic, att begagna i stället för stenläggning å vägar m. m.;

- STRÅBERG, C. FR., Kopparslagare, den 25 Juni, under 8 år, å en af honom uppfunnen method för bränvinsbränning;
- HELLBERG, JOHAN, Kopparslagare, den 10 Juli, under 10 år, å en förbättrad construction af bränvinsbrännings-redskap att drifvas med ånga;
- NORDVALL, ANDERS JOHAN, Manufacturist, den 10 Juli, under 6 år, å af honom uppfunne dyrkfria konst- och spiral-lås med små nycklar;
- HOLM, C. A., Maschinbyggare, den 8 Augusti, under 10 år, å en förbättrad construction af Boktryckeri-präss;
- OVEN, S., Bruksidkare, den 22 Augusti, under 8 år, å en af honom uppfunnen förbättrad construction af puddlingsugn;
- HJERTA, L. J., Boktryckare, den 4 September, under 5 år, å en utomlands uppfunnen förbättrad method för afgjutning af stilformar, trädsnitt m. m. i stilmassa;
- CLAY, JOHAN och DAWES, JOHN S., Engelske undersåter, den 6 September, under 8 år, å en af dem gjord uppfinning att vid smältning af metaller begagna vätgas;
- BROBERG, E., Verkmästare, den 11 October, under 10 år, å ett af honom uppfunnet sätt att från pistonen af en ångmaschin åstadkomma rotatorisk rörelse;
- BOSTRÖM, C. G., Guld- och Silfver-Ciseleur, den 22 October, under 5 år, å ett här i Riket förut icke begagnadt sätt, att af förtent jernbläck uti tackjernsstanser prässa figurer och ornament;
- STRÖMBECK, L., Kopparslagare, den 27 October, under 10 år, å en af honom uppfunnen förenklad bränvinsbrännings-apparat;
- DICKSON, JAMES, et Comp., Handels-Bolag, den 27 October, under 8 år, å en i England gjord uppfinning af ett nytt sätt att smälta jernmalm och tillverka stångjern;
- STEAD, D., Engelsk undersåte, den 27 October, under 5 år, å en utomlands gjord uppfinning att förfärdiga tryckstämplar af bly, omedelbart genom blott handteckning och afgjutning;

- LORENT, P. E., Grosshandlare, den 1 November, under 6 år, å här i Riket hittills icke begagnad tillverkning af två utländska ölsorter, kallade Welch (Ale) och Lerje-Breyhahn-Öl;
- GIBSON ET KEILLER, den 19 November, under 6 år, å en utomlands uppfunnen mitnaglings-maschin, hufvudsakligen för ångpannor;
- OWEN, S., Bruksidkare, den 30 November, under 8 år, å en uppfinning att vid fartygs byggande begagna jern i stället för trädvirke;
- LANDGREN, A., Varfsägare, den 30 November, under 8 år, å ett här i Riket okänt slag af brott eller vindspels-inrättning, att om bord å fartyg begagnas till upphissning af ankaret;
- MINEUR, C. G., Fabrikör, den 19 December, under 6 år, å en af honom uppfunnen inrättning att på buldan till mattor anbringa alla slags teckningar och mönster;
- MORIN, A., Fransk undersåte, den 28 December, under 10 år, å en af honom gjord uppfinning att bereda så kallad mastic, till begagnande vid gatuläggning m. m.

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Cancelli den 16 December 1839.

O. U. Hedblad.

Litt. D.

Sammandrag af de från Magistraterne till Kongl. Commerce-Collegium inkomne förteckningar öfver handtverkare med deras gesäller, lärlingar och andre vid arbetet skattskrifne personer för År 1838.

	Mästare.	Gesäller.	Lärlingar.	Andre vid handt- verket skattskrifne personer.
Alingsås	44	31	27	—
Arboga	67	39	51	—
Askersund	31	13	23	—
Borgholm	36	3	11	—
Borås	77	42	81	—
Calmar	99	53	142	—
Carlshamn	117	66	192	—
Carlskrona	155	86	270	25
Carlstad	81	58	71	—
Christianstad	110	173	228	8
Christinehamn	55	24	48	—
Cimbritshamn	42	22	52	—
Eksjö	73	66	—	—
Engelholm	49	44	51	2
Enköping	87	37	32	—
Eskilstuna	59	41	48	1
Fahlun	75	67	81	—
Falkenberg	43	13	13	—
Transport	1,300	878	1,421	36

	Mästare.	Gesällor.	Lärlingar.	Andre vid hand- verket skatkskrifne personer.
Transport	1,300	878	1,421	36
Falköping	26	14	17	—
Gefle	109	97	143	12
Grenna	27	16	26	—
Götheborg	191	270	353	32
Halmstad	74	33	74	1
Haparanda	14	3	9	—
Hedemora	42	15	13	—
Helsingborg	90	48	118	4
Hernösand	43	22	40	7
Hjo	43	21	38	1
Hudiksvall	52	29	47	—
Jönköping	115	71	137	—
Kongsbacka	24	11	14	—
Kongelf	24	8	7	1
Köping	53	34	37	—
Laholm	50	10	6	—
Landskrona	45	23	61	16
Lidköping	78	31	60	—
Lindesberg	20	8	3	—
Linköping	116	122	196	4
Luleå	25	5	11	—
Lund	89	84	154	—
Malmö	126	229	218	—
Transport	2,776	2,082	3,203	114

	Mästare.	Gesäller.	Läringar.	Andre vid hand- verket skattskrifne personer.
Transport	2,776	2,082	3,203	114
Mariefred	24	12	22	—
Mariestad	51	35	56	—
Marstrand	8	1	—	—
Norrköping	151	219	253	—
Nora	25	13	19	—
Norrteije	49	16	34	—
Nyköping	73	62	82	6
Philipstad	22	18	16	—
Piteå	29	8	7	2
Sala	59	36	36	—
Sigtuna	22	6	8	—
Skånör	3	1	—	—
Skara	31	19	13	—
Skenninge	29	16	24	—
Sköfde	35	9	18	3
Strengnäs	31	19	25	—
Strömstad	21	10	14	—
Stockholm	1,004	1,512	2,133	334
Sundsvall	72	37	24	—
Säther	24	16	18	—
Söderhamn	73	21	31	2
Söderköping	38	26	24	4
Södertelje	42	30	56	1
Sölvitsborg	59	33	83	—
Transport	4,751	4,257	6,199	466

	Mästare.	Gesäller.	Läringar.	Andre vid handt- verket skatkskrifne personer.
Transport	4,751	4,257	6,199	466
Thorshälla	16	6	13	—
Trosa	26	6	11	2
Uddevalla	77	40	76	1
Ulricehamn	36	7	23	—
Umeå	25	6	18	—
Upsala	112	148	227	—
Wadstena	41	29	39	—
Warberg	50	25	37	—
Waxholm	19	8	—	—
Wenersborg	74	38	44	4
Westervik	54	39	44	2
Westerås	93	107	95	—
Wexjö	86	59	106	2
Wimmerby	57	24	14	—
Wisby	91	32	108	—
Ystad	112	108	136	—
Åmål	52	26	41	—
Örebro	106	107	124	15
Öregrund	7	—	1	—
Östersund	20	1	6	—
Östhammar	37	12	21	—
Summa	5,942	5,085	7,383	492

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Statistiska Contor den 16 December 1839.

J. M. Härstedt.

Sammandrag af de från Magistraterna till Kongl. Commerce-Collegium inkomne förteckningar öfver Idkare af sådana näringar, som ej kunna bestämdt hänföras till handel eller handverk och icke heller lyda under Hall Rätt, för År 1838.

	Idkare.	Beljening i och för Naringen.	Andre i och för Naringen mantals-skrifne personer.
Alingsås	8	2	2
Arboga	24	6	—
Askersund	13	3	3
Borgholm	15	1	—
Borås	23	27	—
Calmar	57	19	27
Carlshamn	20	6	—
Carlskrona	33	42	4
Carlstad	28	4	—
Christianstad	53	17	32
Christinehamn	22	3	—
Cimbritshamn	28	16	—
Eksjö	11	4	—
Engelholm	9	7	—
Enköping	31	3	—
Eskilstuna	18	20	—
Dito Manufacturister	237	278	432
Fahlun	28	7	—
Falkenberg	7	1	—
Transport	665	466	500

	Idkare.	Beläning i och för Närings.	Andre i och för Närings mantals-skrifne personer.
Transport	665	466	500
Falköping	6	6	—
Gelle	202	36	35
Grenna	7	1	—
Göteborg	133	61	8
Halmstad	15	6	—
Haparanda	2	2	1
Hedemora	7	3	—
Helsingborg	53	46	3
Hernösand	12	6	8
Hjo	6	1	—
Hudiksvall	133	2	—
Jönköping	23	17	13
Kongsbacka	3	1	—
Kongelf	7	1	—
Köping	14	2	2
Laholm	3	1	—
Landskrona	37	56	3
Lidköping	11	11	—
Lindesberg	10	1	—
Linköping	57	29	20
Luleå	1	—	—
Lund	44	9	—
Malmö	87	95	—
Mariefred	11	4	—
Transport	1,549	863	593

	Idkare.	Belöning i och för Närings.	Andre i och för Närings mantals-skrifne personer.
Transport	1,549	863	593
Mariestad	8	4	—
Marstrand	7	3	—
Nora	14	4	—
Norrköping	119	53	61
Norrtelje	30	2	—
Nyköping	35	11	5
Philipstad	8	1	—
Piteå	4	4	3
Sala	14	4	15
Sigtuna	10	1	—
Skanör	2	—	—
Skara	9	3	1
Skenninge	21	14	5
Sköfde	8	1	—
Strengnäs	13	3	2
Strömstad	4	2	—
Stockholm	1,448	1,135	539
Sundsvall	124	4	—
Säther	5	3	—
Söderhamn	89	31	31
Söderköping	11	16	—
Södertelje	40	20	—
Sölvitsborg	26	3	—
Thorshälla	7	5	—
Transport	3,605	2,190	1,255

	Idkare.	Betjening i och för Nättingen.	Andre i och för Nättingen mantals-skrifne personer.
Transport	3,605	2,190	1,255
Trosa	40	1	11
Uddevalla	16	16	1
Ulricehamn	8	1	—
Umeå	5	1	1
Upsala	62	63	9
Wadstena	13	5	—
Warberg	7	6	—
Waxholm	24	1	—
Wenersborg	27	16	2
Westervik	15	4	5
Westerås	51	27	8
Wexjö	20	17	6
Wimmerby	7	3	—
Wisby	67	16	—
Ystad	54	26	—
Åmål	10	9	1
Örebro	53	63	14
Öregrund	4	—	—
Östersund	8	2	—
Östhammar	8	2	—
Summa	4,104	2,469	1,313

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Statistiska Contor den 16 December 1839.

J. M. Härstedt.

Litt. F.

Uppgift på den Bevilling, hvartill handverkare och idkare af sådana näringar, som hvarken kunna bestämdt hänföras till handel eller handverk och icke heller lyda under Hall-Rätt, uti Rikets Städer blifvit taxerade för år 1838, enligt de från Magistraterna inkomne förteckningar.

	Beloppet af den taxerade Bevillingen.				
	För Handverkare.			För Idkare.	
Alingsås	203	—	—	45	8
Arboga	456	16	—	247	16
Askersund	157	24	—	109	—
Borgholm	200	—	—	80	—
Borås	442	32	—	186	44
Calmar	689	16	—	530	40
Carlshamn	789	16	—	218	32
Carlskrona	1,651	12	—	570	24
Carlstad	482	16	—	287	40
Christianstad	1,693	32	—	646	—
Christinehamn	309	32	—	136	16
Cimbritshamn	185	24	—	105	24
Eksjö	420	12	—	110	—
Engelholm	346	24	—	81	36
Enköping	530	8	—	265	—
Eskilstuna	327	4	—	240	24
Do Manufacturister	—	—	—	1,479	16
Fahlun	566	—	—	389	—
Falkenberg	120	40	—	122	—
Transport	9,571	20	—	5,851	32

				Beloppet af den taxerade Bevillningen.					
				För Handtverkare.			För Idkare.		
Transport				9,571	20	—	5,851	32	—
Fahlköping				82	24	—	60	—	—
Gefle				1,061	32	—	1,127	24	—
Grenna				114	—	—	56	—	—
Göteborg				2,577	24	—	2,935	6	—
Halmstad				647	8	—	233	16	—
Haparanda				74	40	—	35	—	—
Hedemora				221	32	—	155	—	—
Helsingborg				513	40	—	800	8	—
Hernösand				422	16	—	156	16	—
Hjo				210	16	—	160	—	—
Hudiksvall				345	36	—	491	32	—
Jönköping				816	12	—	214	16	—
Kongsbacka				76	32	—	19	16	—
Kongelf				68	8	—	165	—	—
Köping				378	8	—	130	40	—
Laholm				89	—	—	43	—	—
Landskrona				344	—	—	334	16	—
Lidköping				267	—	—	87	—	—
Lindesberg				78	—	—	240	—	—
Linköping				859	—	—	627	12	—
Luleå				81	—	—	4	—	—
Lund				745	—	—	551	—	—
Malmö				1,463	—	—	1,776	16	—
Mariefred				98	—	—	74	—	—
Mariestad				379	8	—	104	40	—
Transport				21,585	20	—	16,433	2	—

					Beloppet af den taxerade Bevillningen.					
					För Handverkare.			För Idkare.		
Transport					21,585	20	—	16,433	2	—
Marstrand	18	32	—	61	—	—
Nora	111	24	—	135	24	—
Norrköping	2,431	16	—	2,713	—	—
Norrtelje	173	—	—	166	24	—
Nyköping	508	—	—	337	12	—
Philipstad	95	24	—	95	—	—
Piteå	130	28	—	48	32	—
Sala	367	—	—	273	32	—
Sigtuna	89	—	—	69	—	—
Skånör	11	16	—	2	9	3
Skara	146	32	—	88	—	—
Skenninge	111	32	—	249	8	—
Sköfde	118	40	—	44	—	—
Strengnäs	215	40	—	134	16	—
Strömstad	37	32	—	24	—	—
Stockholm	67,943	3	2	} Innefattas i Bevilln. för Handverkare.		
Sundsvall	414	—	—		601	40
Säther	150	24	—	59	—	—
Söderhamn	310	40	—	265	—	—
Söderköping	323	—	—	152	—	—
Södertelje	153	8	—	174	24	—
Sölvitsborg	374	—	—	214	—	—
Thorshälla	57	38	—	217	24	—
Trosa	58	16	—	79	16	—
Uddevalla	727	16	—	150	16	—
Transport					96,664	1	2	22,787	39	3

		Beloppet af den taxerade Bevillningen.					
		För Handverkare.			För Idkare.		
Transport		96,664	1	2	22,787	39	3
Ulricehamn		217	—	—	53	—	—
Umeå		117	—	—	43	24	—
Upsala		998	32	—	754	—	—
Wadstena		304	—	—	110	16	—
Warberg		181	40	—	87	32	—
Waxholm		85	—	—	133	24	—
Wenersborg		230	20	—	183	12	—
Westervik		276	—	—	139	40	—
Westerås		769	32	—	772	26	6
Wexjö		453	—	—	449	8	—
Wimmerby		219	32	—	87	16	—
Wisby		886	—	—	240	—	—
Ystad		706	24	—	471	32	—
Åmål		246	24	—	56	32	—
Örebro		1,098	40	—	838	16	—
Öregrund		29	—	—	68	—	—
Östersund		64	16	—	55	—	—
Östhammar		162	24	—	171	—	—
Summa		103,709	45	2	27,502	29	11

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Statistiska Contor den 16 December 1839.

J. M. Härstedt.

STOCKHOLM, 1840.

Tryckt hos P. A. NORSTEDT & SÖNER, Kongl. Boktryckare.

